

BIKAS

FOCUS OP NEPAL

Tijdschrift voor ontwikkelingssamenwerking in Nepal
Driemaandelijks tijdschrift van BIKAS Association v.z.w.
Vol.30, n°4 - oktober / november / december 2019
Afgiftekantoor GENT-X Erkenning : P206908

Reizen worden innerlijk gemaakt. En de meest gewaagde worden gemaakt zonder dat we van onze plaats komen.

(Henry Miller)

NEPAL SLACHTOFFER VAN MASSATOERISME?

Half september berichtten de kranten dat er zowat 300 toeristen vastzaten in een stadje in de buurt van de Everest. Slechte weersomstandigheden verhinderden dat vliegtuigen of helikopters konden opstijgen vanop de Tenzing-Hilary luchthaven in Lukla. Lukla is gelegen op 2 800 meter hoogte en is de start voor trekkers naar het Everest Base Camp. In de herfst van september tot november en in de lente van maart tot mei stromen hier duizenden

buitenlandse toeristen toe om de Everest regio te verkennen. Het klimseizoen voor de Everest is in het voorjaar, dan starten duizenden buitenlandse alpinisten hier hun tocht naar de top van 's werelds hoogste.

Toerisme is een belangrijke bron van inkomsten voor Nepal, dat na de aardbevingen van 2015 zeker een opsteker kan gebruiken.

Daarom stelt het land zich open voor twee miljoen bezoekers. Maar is dit wel zo'n goed idee? Kan toenemend toerisme ook een negatieve invloed hebben op het wel en wee van het Himalayastaatje?

Op het eerste gezicht is Nepal een droombestemming. Met zijn acht (van de tien) hoogste bergen ter wereld is het een paradijs voor de avontuurlijke trekker en klimmer.

Boeddha werd geboren in Nepal, meer bepaald in Lumbini, dus voor velen is het ook een sacrale plaats. Bovendien staat het land vol werelderfgoed, iets wat cultuurliefhebbers doet watertanden. Op gebied van natuur en cultuur is Nepal een bijzonder land. Het klimaat varieert van subtropisch tot arctisch met als resultaat een bijzonder rijke biodiversiteit met maar liefst 600 inheemse plantenfamilies en 848 soorten vogels. In de natuurparken vinden we soorten die elders met uitsterven bedreigd zijn zoals de neushoorn en de tijger. Plum op de hoed van Nepal is de nooit aflatende jacht op stropers waardoor de populatie van deze bedreigde diersoorten in stijgende lijn is.

Maar er zijn ook negatieve kanten. Nepal is één van de armste en corruptste landen ter wereld. Politieke onrusten en natuurrampen zijn er meer regel dan uitzondering.

Landbouw is een belangrijke factor in de Nepalese economie, daarnaast is toerisme een bron van inkomsten die niet over het hoofd mag worden gezien.

'Visit Nepal 2020' maakt deel uit van een promotiecampagne die van start ging nadat het land op 25 april 2015 getroffen werd door een krachtige aardbeving. De promotie had resultaat en met meer dan een miljoen bezoekers werd 2018 een recordjaar. Maar het stijgend aantal toeristen brengt ook meer buitenlandse investeerders met zich mee, wat zowel voor- als nadelen heeft. Het toenemend aantal Chinese toeristen trekt Chinese ondernemers aan wat een impact heeft op de lokale cultuur. Zo zijn er wijken in Thamel Kathmandu en Lakeside Pokhara waar al meer Chinezen wonen dan Nepalezen.

Er moet worden op toegezien dat ecotoerisme een belangrijke plaats kan innemen in het geheel. Het uitbouwen van de toeristische sector is een goed plan als ook de landelijke bevolking er wel bij vaart. Deze mensen zijn immers nog steeds bezig met de opbouw na de aardbeving. Uitdagingen op infrastructureel vlak moeten doordacht zijn. De constructie van veilige wegen en hotels is immers een must.

Vanuit de hoek van de milieuactivisten komt kritiek op de geplande aanleg van de Nijgadh International Airport, een tweede internationale luchthaven. Een project van meer dan 8 000 hectare in oppervlakte waarvoor meer dan twee miljoen bomen moeten gekapt worden. De luchthaven zou, naast een gebied met rijke biodiversiteit, ook een olifantencorridor in gevaar brengen.

Ook Bikas voorzitter Betty Moureaux kaartte na haar laatste Nepalreis in oktober dit jaar het massatoerisme aan in de Everest regio. Ze schrijft hierover het volgende:

"Vluchten van Kathmandu naar Lukla zijn niet meer rechtstreeks, maar nu vanaf Manthale (Ramechap), zo'n 4 à 5 uur rijden van Kathmandu... een vreselijke rit.

Reden: overbelasting van de vluchthaven van Kathmandu. Op piekdagen waren er 75 vluchtjes naar Lukla. Reken maar; maal 16 personen... heel veel volk.

Voor de ingang van het nationaal park moesten mensen soms meer dan een uur in de rij staan om een toegangsticket te kopen voor het Sagarmatha National Park.

Lodges volzet, aanschuiven, wachten... Heel veel Chinezen, heel veel Indiërs, veel lokale toeristen.

Men is een weg aan het aanleggen tot vlakbij Jiri, tot Kari Khola is er al een weg (jeeps, trucks), slechts één dag wandelen tot Lukla. Men denkt in één of twee jaar de weg klaar te hebben. Men hoopt om zo nog meer toeristen naar daar te krijgen, ook in off season, dan voornamelijk Nepalese toeristen.

Men ziet deze toeristen heel graag komen. Ze discussiëren niet over de prijs, eten veel en komen in groep. Het lawaai en het vuil dat ze achterlaten, nemen ze er bij. De inkomsten maken dit goed... schrijnend om te zien.

Visit Nepal 2020... men hoopt nog meer toeristen te krijgen. Waar gaat dit naar toe..."

Naar Nepal reizen is zeker de moeite waard, maar het is belangrijk om als toerist ook je verantwoordelijkheid op te nemen. Zo boek je best bij eco lodges of accommodaties waar de opbrengst rechtstreeks naar de lokale gemeenschap gaat. Home stay- en boerderijtoerisme zijn dan ook in volle ontwikkeling.

Zo wordt voorkomen dat toerisme geen vloek wordt voor Nepal maar wel een zegen!

*Irene Van Driessche
Redactie tijdschrift*

ONZE PROJECTEN

HAKU

BEZOEK AAN DE SCHOLEN VAN HAKU

Een verslag van Bikas voorzitter Betty Moureaux

Eind november ging ik met het schoolhoofd van Thulo Haku, Dawa Norchung Tamang, op bezoek naar de vier bergdorpen van Haku: Nesing, Sano Haku, Haku Besi en Thulo Haku.

We namen de publieke bus die sinds kort dagelijks tussen Kathmandu en Haku Besi rijdt. Een grote vooruitgang voor de mensen van deze regio maar van een aangename rit was er helemaal geen sprake.

Iedereen en alles mocht mee tijdens deze helse rit die bijna negen uur zou duren.

De bus zat afgeladen vol, de gangen opgevuld met zakken vol goederen en onder de zetel een hoop kippen. Na de stop in Trisuli lag ook het dak vol met zakken met daarbovenop nog enkele mensen.

We passeerden twee waterkrachtcentrales die men in de Trisuli rivier aan het bouwen is. De ene met de steun van de Chinezen en de andere met de steun van de Koreanen. Beide zorgen voor heel wat elektriciteit maar anderzijds ook voor een immense vernieling van de natuur.

De laatste loodjes wegen het zwaarst en zeker hier was het laatste stuk van de busrit een ware nachtmerrie. Landverschuivingen en modderstromen hadden diepe groeven in de aarden weg aangebracht. We werden dan ook serieus door elkaar geschud en de afgrond leek soms gevaarlijk dichtbij te komen. Ik was heel blij toen we net voor het donker onze eindbestemming bereikten.

Hier begon de tocht naar Thulo Haku. We staken de brug over en begonnen aan de ruim 800 meter hoge klim in het licht van onze zaklampjes.

De avond was al goed gevorderd toen we puffend en zwetend de eerste huizen van Thulo Haku bereikten. We namen onze intrek

in het huis van Dawa's ouders en we kregen al vlug een heerlijke dhal bath voorgeschoteld. En zoals het in Nepal gebruikelijk is kruipt men na het eten onmiddellijk onder de lakens.

Met de kippen op stok en met de kippen vroeg op. Bij het eerste daglicht kwam er beweging in het dorp en gingen Dawa en ik op weg naar de school. Ik kon met eigen ogen vaststellen hoe goed men gevorderd was met de constructie van het vierklassen gebouw. Men had duidelijk goed gewerkt en de ruwbouw was zo goed als klaar. Op dat ogenblik lagen de werken stil omdat er in deze periode feesten zijn en de arbeiders dan terug naar hun familie keren.

Spoedig zullen de werkzaamheden hervat worden en men hoopt dat na een paar maanden alles klaar zal zijn, vertelde Dawa mij met enige fierheid. Men bouwt nu vier klaslokalen en pas als deze volledig klaar zijn, bekijken we of we en wanneer we nog een verdiep erop kunnen plaatsen. De constructie is er alleszins op voorzien. De school is vragende partij en de financiële steun van de lokale regering is reeds aangevraagd. Pas als dit met zekerheid wordt toegezegd, bekijken we hoe we verder kunnen werken want ook dan zal onze steun nodig zijn.

We besloten om nieuw schoolmeubilair te voorzien zodat men in het nieuw schoolgebouw ook met deftige schoolbanken en dergelijke kan werken.

Dawa liet zijn lijsten zien van hoeveel mensen er betrokken waren bij het transport van de goederen en bij de bouw van de school. Enkele cijfertjes:

Er werden 1200 dagen gratis werk geleverd door de mensen van Thulo Haku, voornamelijk door het dragen van goederen maar ook met het fijn kappen van grote stenen. De stenen werden van een hoger gelegen gebied gehaald en naar het dorp gedragen om daar in kleine stukken fijn gekapt te worden.

50 werklieden, waaronder voornamelijk geschoold personeel, komen van elders, 30 arbeiders zijn van het dorp. 1600 werkdagen werden er voor dragers betaald.

ONZE PROJECTEN

Er werden 20 vrachtwagens met zand aangevoerd, 18 vrachtwagens met cement, 8 vrachtwagens met metaal voor onder andere het gewapend beton. 80 dragers droegen de houten deuren en vensters vanaf Dhunche, dat betekent 800 meter omlaag en dan weer terug 800 meter omhoog. 500 dragers waren nodig om de geleverde goederen van Haku Besi tot Thulo Haku te brengen. Gedurende 87 dagen werd er gebruik gemaakt van 24 ezels die onder andere 1850 zakken cement naar boven brachten. Het was een indrukwekkende lijst.

Nadat we alles goed bekeken hadden samen met Lobsang Tamang, de voorzitter van de schoolgemeenschap, gingen we op weg naar Nesing. Na anderhalf uur bereikten we dit dorp en zagen dat men hier bezig was met het bouwen van een schooltje vlak naast onze school. Men had hiervoor steun gekregen van de lokale regering. Het was duidelijk dat dit gebouw minder stevig was dan dat wat wij gerealiseerd hadden. Eenmaal als dit gebouw klaar is, zal men in totaal over vier klassen beschikken verdeeld over twee naast elkaar gelegen gebouwen. Ook in Nesing hoopt men binnen enkele maanden de nieuwe gebouwen te kunnen gebruiken. Hier kwam de vraag om stevige deuren en vensters te krijgen voor hun schooltje. We bekijken dit nog.

Na de lunch vervolgden we onze weg naar Sano Haku waar we door de vensters konden piepen van het schooltje dat we daar bouwen. Doordat het grote vakantie was, waren ook hier geen schoolkinderen aanwezig.

Onze laatste stop van de dag bracht ons terug 800 meter naar beneden tot bij de school van Haku Besi. De schoolborden die we hier een half jaar geleden hadden geschonken, werden door Karpol Tamang, het schoolhoofd, met plezier getoond. Op zijn vraag hadden we een projector van België meegebracht. De VUB had ons een aafgeschreven maar nog degelijke en zeer goed werkende projector meegegeven. Met veel zorg had ik deze in mijn handbagage meegeslept en ik was heel blij toen na het inschakelen er licht uit de projector kwam.

Naast al het materiële wat we voor deze vier dorpen gedaan hebben en nog van plan zijn te doen, zullen we in samenwerking met CEPP trainingen voorzien voor de leerkrachten en dit met aanvang vanaf half april.

En hier eindigde mijn uitstap naar de Haku dorpen. We sloten af met een dhal bath en toosten op de goede werken die men hier had gedaan. Met een goed gevoel stapte ik de volgende dag op de bus die me terug naar Kathmandu moest brengen. De geur van de meereizende kippen en de hobbelige weg konden mijn humeur niet verpesten. Ik had een lange weg afgelegd maar het zien van wat we samen in deze afgelegen bergdorpen nabij de Langtangregio al gerealiseerd hebben, geeft mij de kracht om verder te gaan.

We hebben al veel bereikt maar er is nog veel te doen. Wil jij ons steunen dan kan dit op de rekening van Bikas vzw BE32 2200 7878 0002 met vermelding HAKU.

De boodschap die ik meekreeg van de mensen van de vier Haku dorpen was: "bedank zeker iedereen die heeft mee geholpen om ons te steunen". Bij deze stuur ik een grote dhanyabad aan alle sponsors en sympathisanten!

Betty Moureaux
Voorzitster Bikas

ONZE PROJECTEN

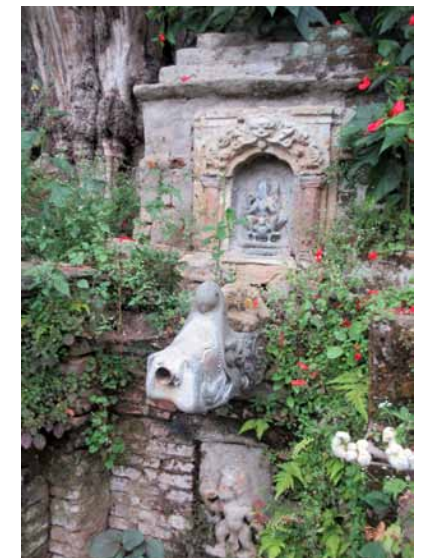
HET MANJUWA WATERPROJECT

In het voorjaar had ik contact met Rajendra Lama. Hij is afkomstig uit het Kavre district en vertelde me dat er in het dorp van zijn oom praktisch geen water meer is.

Na de aardbeving van 2015 was de bron die meer dan 200 huizen van water voorzorg droog gevallen. Geen druppel water kwam er nog uit de mooie stenen fontein die ooit heel het dorp van drinkbaar water voorzorg. Sindsdien waren de mensen genoodzaakt om ver af te dalen om water te halen. Er was wel nog een oude leiding die af en toe water gaf maar hier kon men niet op vertrouwen. Het waren zware jaren geweest voor de mensen en sommigen trokken zelfs weg uit de dorpen.

Rajendra toonde foto's van kort na de aardbeving toen men reeds begonnen was om een waterproject op te starten. De lokale mensen hadden ondertussen al veel werk verzet maar al vlug bleek dat er geen financiële steun kwam en hier stopte hun verhaal. Zoveel jaren later was het probleem nog even groot. Nog steeds moesten de mensen heel wat moeite doen om aan water te geraken.

De opgedroogde bron

ONZE PROJECTEN

Wil jij meehelpen aan dit grote project dan kan dit door geld te storten op de rekening van Bikas vzw BE32 2200 7878 0002 met vermelding Manjuwa.

In oktober ging ik ter plaatse kijken samen met Rajendra en Guna, de ingenieur die ook voor ons ander waterproject in Mane Vigur met ons samenwerkte.

Ik werd er met vele bloemenkransen onthaald en kon met eigen ogen zien hoe schrijnend de toestand was. De mensen smeekten me om hen te helpen. Zij waren bereid om zo veel mogelijk mee te werken, zelfs een groot deel zonder vergoeding. Als we samen de handen in elkaar slaan zeiden ze, dan moet dit toch lukken. We wandelden samen met een 20-tal mensen de 300 meter steil naar beneden. Hier waren er drie stroompjes waar men het zuivere water zou opvangen om het met een pomp naar boven brengen.

Ik zag dat er reeds werken uitgevoerd waren waarvan de ingenieur aangaf dat er hiervan toch een hele hoop nog bruikbaar was. De opvangbekkens waren zeker nog goed. Het huisje dat dienst zou doen als pomphuis zou wel gedeeltelijk opnieuw gebouwd moeten worden zodat het aardbevingsbestendig zou zijn.

Zo fier al een gieter toonden de dorpsbewoners wat ze reeds gedaan hadden.

Boven in het dorp en op het hoogste punt had men zelfs al grote putten uitgegraven waar er grote watertanks zouden komen. In dit rotsachtige gebied was dit een huzarenwerk geweest. Dagen en dagen had men hier met man en macht gewerkt.

En toen was de boodschap gekomen dat er geen geld was om verder te werken...

We overlegden met de dorpsgemeenschap en de vraag naar hulp bleef zich herhalen zodat er eindelijk terug water zou stromen in hun dorp. Terug in Kathmandu volgden enkele lange besprekingen samen met Guna, de ingenieur. Elk detail werd nog eens overlopen en nagegaan wat de kost zou zijn voor dit grote project. Voor het gebruik van de pomp dient er immers ook een elektriciteitslijn aangelegd te worden.

Meer dan 1000 mensen, zo'n 209 huisgezinnen, zouden een eigen kraan krijgen aan hun huis. Ook de school, het klooster, de tempel en de hulppost zouden van water voorzien worden. In totaal 214 wateraansluitingen.

André, onze bevriende Belgische burgerlijke ingenieur, keek mee over onze schouders. Hij bestudeerde het technische gedeelte en toen hij zelf in november op vakantie naar Nepal ging, overlegde hij ter plaatse nog eens met Guna, de Nepalese ingenieur.

Om dit project te kunnen verwezenlijken is er veel geld nodig. Als kleine vzw proberen we veel te doen met onze fondsen maar misschien moeten we nu op zoek gaan naar een partner.

In Kathmandu legde ik contacten met Cha Ya een Oostenrijkse vzw die interesse toonde om samen te werken. We bekijken of dit mogelijk is, dat zou het gemakkelijker maken.

Sowieso zal Bikas voor dit waterproject een groot bedrag nodig hebben.

Wij hopen dat we de droom van de mensen van Mahure kunnen realiseren en dat er in de toekomst terug water zal stromen in het dorp.

Betty Moureaux, voorzitter vzw Bikas

uitgravingen voor reservoir

ontvangst

waterstroom

ONZE PROJECTEN

MANE VIGUR WATERPROJECT

Vorige keer hebben wij jullie gerapporteerd dat een aardverschuiving veel schade had berokkend aan de pas aangelegde waterleiding naar de dorpen. We maakten ook melding van enkele voorlopige ingrepen die er voor zorgden dat de dorpen toch nog water konden aftappen.

Nu kunnen we jullie meedelen dat het project opnieuw grondig werd bestudeerd door verschillende instanties. Opdrachtgever, aannemer en een gekwalificeerde ingenieur kwamen gezamenlijk tot de bevinding dat een duurzame oplossing noodzakelijk is. Elk jaar opnieuw beginnen is geen optie.

Daartoe werd overeengekomen de pijpleiding in eerste instantie beter te verankeren en wegkruisingen te verlenen in speciale HDPE-mantelbuizen. Naast het dieper aanleggen bij een weg en een kruising met een rivier, zal het gieten van een permanente betonlaag voor een betere bescherming zorgen. Her er der komen er ook nog verankeringsblokken. Tenslotte denkt men ook bomen aan te planten in die omgeving, wat de schadelijke erosie-effecten zeker zal kunnen indijken.

Dat dit alles een prijskaartje heeft, zullen we niet ontkennen. Alle betrokken partijen, het Jo Logghe NOODFONDS inclusief, zijn het er over eens, het mag wat meer kosten, maar het moet degelijk zijn!

Dus vragen wij nogmaals naar jouw steun, want de meerprijs bedraagt al gauw enkele duizenden euro's.

Help ons verder te werken en stort (opnieuw) een bijdrage op rekening van BIKAS vzw BE32 2200 7878 0002 met vermelding 'Jo Logghe NOODFONDS'. (Iedere gift is welkom, en vanaf 40 euro fiscaal aftrekbaar.)

Dank - dhanyabad, wij houden je verder op de hoogte.

de familie Logghe

Noodoplossing !

INTERNATIONALE NEPALDAG 26 SEPTEMBER 2019

Het is stilaan een jaarlijkse traditie geworden om de dag dat de nieuwe grondwet in 2015 een feit werd als 'Nepaldag' te vieren. Zowel in Nepal zelf als in alle Nepalese ambassades wordt deze democratische gebeurtenis feestelijk herdacht, ook in België.

BIKAS was goed vertegenwoordigd, met name onze voorzitter Betty Moureaux, penningmeester Daniel Hendrix, webmaster Omer D'Hondt en ondervoorzitter Karel Arets namen deel aan deze festiviteiten. In het bijzijn van de ambassadeur, Zijne Excellentie Lok Bahadar Tapa en zijn echtgenote werd het een gezellige avond.

GIFTEN

Voor een gift van 15 euro per jaar ontvang je ons trimestrieel tijdschrift (zwart-wit) per post en/ of online in kleur. Vanaf een gift van 40 euro ontvang je een fiscaal attest. Je kan ons steunen op het nummer BE32 2200 7878 0002 op naam van Bikas vzw.

BIKAS KOMT NAAR JE TOE

Wie geïnteresseerd is in een voorstelling van onze projecten of wie eens graag een trekking in Nepal wil gepresenteerd zien, we komen graag bij jullie langs. Verenigingen, scholen, groepen...

Geef maar een seintje op info@bikas.be.

ONZE PROJECTEN

BARUN SECONDARY SCHOOL KHANDBARI

Zoals we in het vorige tijdschrift al zeiden, zouden we jullie allemaal mee willen nemen naar het mooie Nepal om jullie te laten zien hoe mooi de school geworden is, maar helaas is dit niet mogelijk.

Gelukkig kunnen we jullie nu foto's tonen waarop te zien is dat de kinderen hun intrek genomen hebben in de mooie, veilige klassen met veel lichtinval. We zijn dan ook ontzettend trots op deze verwezenlijking die we dankzij jullie steun hebben kunnen realiseren. Ook hebben we afgesproken dat we ons gaan inzetten voor de twee klassen en een sanitair blok die de mensen ginds nog gevraagd hebben. Maar omdat het momenteel financieel erg moeilijk is voor de gemeenschap van Khandbari om hun 25 procent bijdrage te leveren, hebben we de verdere afwerking van het project even op een lager pitje gezet.

Natuurlijk stoppen we niet met hulp te geven aan dit prachtig maar arm land. Daarom gaan we nu voor een wateraansluiting voor 209 woningen en een school, verspreid over twee dorpen. Buiten de huisgezinnen worden ook de school, de hulppost, de tempel en het klooster voorzien van kranen.

We spreken hier dan over zowat duizend mensen die gebruik kunnen maken van deze watervoorziening. Als je weet dat ze momenteel uren onderweg zijn voor drinkbaar water, besef je dat dit een enorme vooruitgang zal zijn voor de plaatselijke bevolking. Voor ons is het normaal om de kraan open te draaien en water te hebben, ginder is dit helemaal niet vanzelfsprekend.

We hopen daarom ook dat jullie ons blijven steunen zodat we toch weer iets moois kunnen realiseren. Op bladzijden 5 en 6 kan je alvast meer lezen over ons Manjuwa project, gelegen in Temal in het Kavrepalanchok district.

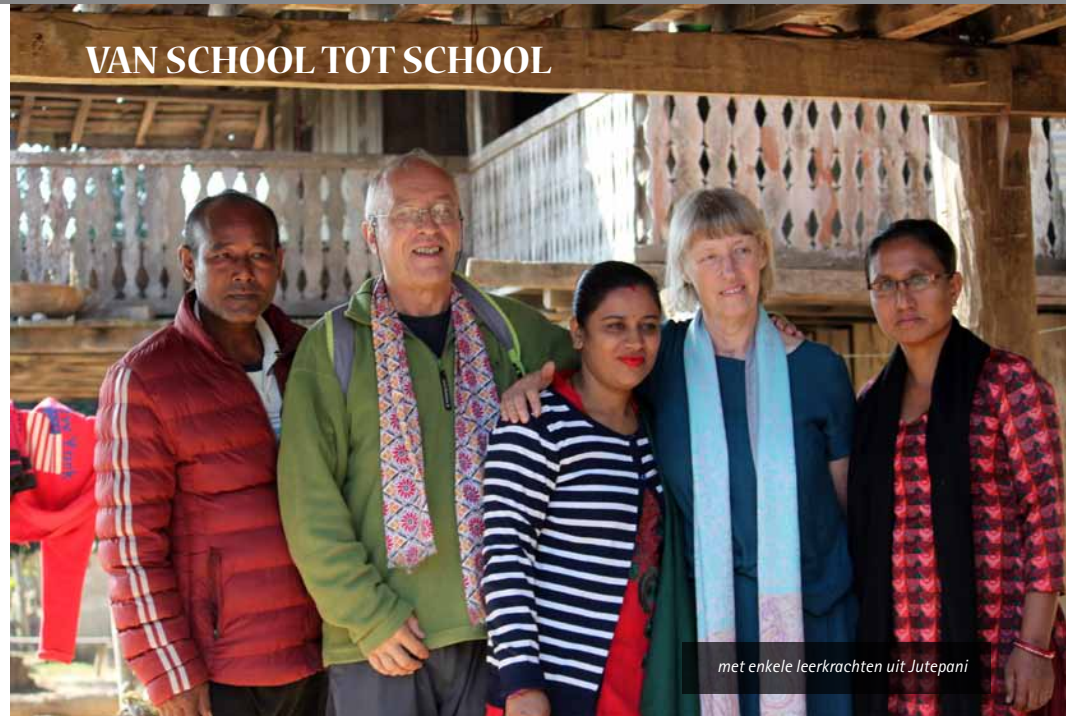
Noteer alvast ons ontbijt dat doorgaat op zondag 15 maart 2020 en dat in de rubriek 'Bikas actief' verder beschreven wordt.

Dhanyabad... José en Guy

ONZE PROJECTEN

VAN SCHOOL TOT SCHOOL

ONDERWIJSFILOSOFIE EN ONDERWIJSPRAKTIJK

Paul en Carine werken ondertussen al 10 jaar samen met de Nepalese ngo CEPP (Centre for Educational Policies and Practices).

CEPP wil het openbare basisonderwijs verbeteren, vooral in afgelegen gebieden in het zuiden, waar de vlaktes met de grote rivieren overgaan in heuvels en bergen: Inner Terai.

Ze willen leraren, ouders en studenten sterker maken en doen geloven in hun eigen mogelijkheden. Leraren in deze afgelegen dorpen kregen vaak weinig (tot geen) formele pedagogische vorming, kunnen afkomstig zijn van een andere etnische groep en zijn door de beperkte transportfaciliteiten dikwijls gedwongen om dicht bij hun school te wonen, ver weg van hun familie. Hen motiveren en waarderen is heel belangrijk. Ouders zijn zich niet altijd bewust van hun rechten - CEPP moedigt hen aan zich te organiseren in SMC's, school management committees, om partners in het onderwijs te worden, samen met leraren, schoolhoofden en lokale onderwijsinstanties. Studenten hebben recht op boeiend onderwijs dat gebaseerd is op hun eigen ervaringen en lokale omgeving, maar dat tevens de wereld voor hen openstelt en hen voorbereidt op de veranderende vooruitzichten in Nepal.

Bovendien wil CEPP invloed uitoefenen op het lokale en nationale onderwijsbeleid.

Het is in deze context dat we samenwerken met CEPP. Onze jaarlijkse 'teacher trainings' evolueren meer en meer naar 'teaching exchanges', uitwisseling. We werken op basis van gelijkheid, we wisselen waarden, opvattingen en technieken uit, met bescheidenheid van onze kant, want: wie zijn wij, dat we Nepalese leerkrachten zouden kunnen vertellen hoe ze kunnen lesgeven? We willen liever onze ervaringen en vaardigheden delen, van gedachten wisselen, van hen leren.

Meestal zijn onze uitwisselingen erg praktisch: we ontwerpen samen handpoppen, verzinnen verhalen voor de kinderen, bespreken hoe de 'tin trunk' (blikken koffer) met educatief materiaal van Unicef te gebruiken (verspreid op deze scholen, maar vaak ongebruikt), maken een schaduwpoppentheater, geheugenspelletjes en flashcards, ontwerpen wiskundige activiteiten... We werken vaak met lokaal beschikbare, natuurlijke materialen zoals stenen, takjes, zand... en gratis materialen zoals kartonnen dozen of oude kranten.

In wat CEPP 'the field' noemt, hun werkgebied in de zuidelijke districten van Sindhuli, Rautahat, Makwanpur, willen we ons verbinden met de lokale gemeenschap, door ongeveer een

BIKAS ON LINE

Buiten onze website - <https://www.bikas.org/> - zijn we nu ook te vinden op Facebook, zoek naar Bikas België-Belgique ... en wordt vriend van Bikas!

HET BIKAS TIJDSCHRIFT IN KLEUR???

Dat kan als je over een e-mail adres beschikt. Stuur je e-mail adres naar info@bikas.be, met de vermelding 'Bikas tijdschrift digitaal'. Uiteraard kan je ook de papieren Bikas blijven ontvangen, vermeld dan 'Bikas tijdschrift digitaal EN per post'.

ONZE PROJECTEN

week in een gezin te wonen en samen te werken met de leraren en kinderen in de dorpschool, door een intensieve tweedaagse training te organiseren voor ongeveer twintig leraren, ook uit de omliggende dorpen.
Pas dan herhalen we dit werkschema in een volgend gebied.

In dit nummer van Bikas Magazine concentreren we ons op twee centrale aspecten van onze samenwerking:

- Onderwijsfilosofie: wat wil je je kinderen leren? - reflecteren over onderwijs
- Onderwijspraktijk: de bamboe-workshop - leren van de Nepalezen door een workshop bij te wonen en te verrijken met onze eigen ervaring.

ONDERWIJSFILOSOFIE: WAT WIL JE JE KINDEREN LEREN?

CEPP's field coordinator Michael Rai, teacher trainer Ganesh Sapotka en veldwerker Bishnu Chepang vragen aan de leerkrachten wat zij belangrijk vinden in hun werk en in hun relatie met de leerlingen.

Ter introductie brengen we ook zelf enkele van onze persoonlijke opvattingen naar voren:

In Nepal, zoals overal ter wereld, wordt onderwijs steeds ingewikkelder.

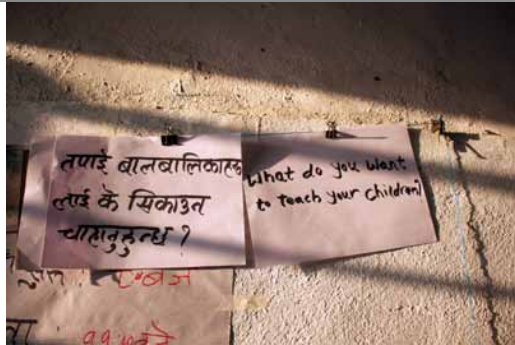
De informatie- en communicatierevolutie bereikt de steden. Er wordt veel gewerkt aan infrastructuur, wat betekent dat voorheen geïsoleerde dorpen binnenkort worden verbonden door 'blacktop' (= asfalt) wegen, en zelfs verbonden met de hoofdstad. Met de wegen zal elektriciteit komen, en het internet, en fastfood én toeristen, en (duur) privé-onderwijs - en, zeker, veel verwarring...

Vroeger was het op het platteland min of meer gemakkelijk om te bepalen wat de kinderen zouden leren: leraren lieten hun leerlingen de handboeken kopiëren en de tafels van vermenigvuldiging, het alfabet, Engelse woorden enz. herhalen en onthouden. Kinderen leerden van de lokale gemeenschap zelfvoorzieningslandbouw. Tegenwoordig kunnen kinderen naar kostscholen in stedelijke gebieden gaan, adolescenten gaan in Kathmandu werken, of emigreren naar landen in het Midden-Oosten, Maleisië, Japan ... Hoe kunnen we hen voorbereiden op een dergelijke toekomst?

De leerkrachten schrijven hun persoonlijke opvattingen neer, in de taal van hun keuze, Nepalees of Engels. (Je kan al hun opmerkingen vinden op de website: https://bikas.org/Van_School_Tot_School.)

De CEPP-medewerkers bespreken vervolgens de antwoorden met de leraren in Nepali en delen daarna een samenvatting met ons.

De meeste leraren willen de kinderen opvoeden 'om de ouderen te respecteren' en 'om de jongere kinderen lief te hebben', om 'goede en capabele burgers van de natie' te worden, aspecten die centraal staan in de Nepalese samenleving en een onderwijsfilosofie die wordt gepromoot door de overheid.

Wat wil je de kinderen leren?

Happy children

Informeel overleg tussen Michael Rai, coördinator ter plaatse en Bishnu Chepang, CEPP medewerker, voor de teacher training

Meisjes werken samen met Michael

Bamboeconstructie

Bamboeportjes

ONZE PROJECTEN

Discipline staat ook hoog aangeschreven: leerlingen moeten zich houden aan de regels en voorschriften van de school. Leraren zijn zich bewust van de waarde van Nepalese culturen: ze willen lesgeven over de geschiedenis van hun taal, cultuur en tradities en overwegen hoe ze dit erfgoed kunnen bewaren voor de toekomstige generaties.

De meeste leraren willen hun kennis en vaardigheden delen, zoals taalvaardigheden en wiskunde.

Hoewel de Nepalese manier van lesgeven nogal theoretisch kan zijn, en gericht is op succes in de centraal georganiseerde examens, zijn leraren zich er steeds meer van bewust dat dit de studenten niet volledig zal voorbereiden op de toekomst. Ze willen dat kinderen zich thuisvoelen op school, willen rekening houden met hun ontwikkeling, hun behoeften, voorkeuren en wensen. Ze willen lokaal lesmateriaal verzamelen en gebruiken.

Persoonlijke hygiëne, wijsheid, vriendelijkheid, kennis over het milieu en de natuur vinden ze belangrijk. Ze willen kinderen leren hoe zich aan te passen aan een veranderende wereld en moderne technologie te gebruiken.

Eén van de deelnemers vat zijn filosofie samen:

"Als docent is het mijn verantwoordelijkheid om voorzichtig en zorgzaam om te gaan met mijn studenten. Ik zal proberen mijn kinderen te onderwijzen zoals aangegeven door het woord EDUCATION:

E= Educated, D= dedicated, U= useful, C= clever, A= active, T= trained, I= identity, O= Optimistic, N= Nature (onderwezen, toegewijd, nuttig, verstandig, actief, gevormd, identiteit, optimistisch, natuur)

We leren zelf veel van deze uitwisselingen. Het sterkt ons in onze overtuiging dat onderwijs is geïnspireerd door waarden, dat attitudes, vaardigheden en kennis even belangrijk zijn. Kinderen zijn het meest ontvankelijk hiervoor als ze zich gelukkig voelen. We hopen dat deze reflectie de leerkrachten moed zal geven om geluk en toekomstperspectieven voor de leerlingen te creëren.

ONDERWIJSPRAKTIJK: DE BAMBOE-WORKSHOP

Michael Rai nodigt ons uit voor een bezoek aan de Shree Janahit Basic School, in Ratamate, Makwanpur District.

Michael organiseert er een 'bamboe-workshop' op basis van de volgende vaststellingen:

- In de dorpen zijn (tiener) meisjes niet gewend om (wat Michael noemt) 'wapens' te hanteren: gereedschappen zoals hamers, zagen en messen. Dat is meestal voorbehouden aan de jongens. Het omgaan met deze gereedschappen kan de meisjes meer zelfvertrouwen geven en hun vaardigheden verbeteren, hen emanciperen en doen respecteren.
- Er is vaak een klas vol met afval: constructiehout, kapotte banken enz. Materialen worden zelden hergebruikt.
- Het Temporary Learning Centre (TLC), een geïmproviseerde klas gebouwd na de aardbeving en gemaakt van bamboestengels en repen bamboe, is in onbruik geraakt. De bam-

ONZE PROJECTEN

boestroken kunnen hergebruikt worden om kasten te maken waarin boeken of lesmateriaal kunnen worden bewaard.

- Lokale mensen kunnen hun vaardigheden delen: door ouders, vaardig in houtbewerking, te betrekken, krijgen ze meer respect van de leraren en wordt de band tussen school en lokale gemeenschap sterker.

We observeren Michael's bamboe-workshop, bewonderen zijn geduld, sociale en praktische vaardigheden, het doorzettingsvermogen van de meisjes en de manier waarop alle deelnemers duidelijk genieten van de activiteit en snel bijleren.

Zelf willen we bamboe introduceren als speel- en leermateriaal, waarbij we studenten uitnodigen om bamboestokken op verschillende lengtes te verzagen. De langere stokken kunnen gebruikt worden als sportmateriaal, de kortere stukken als 'loose materials', met eindeloos veel 'open' speel- en leermogelijkheden. Bamboe kan op die manier verbeelding en creativiteit stimuleren.

Het is zo'n gelukkige en interessante dag!

Als je CEPP wil ondersteunen in hun inspanningen om een gelukkige, kindgerichte schoolomgeving te creëren, is je bijdrage welkom op de rekening van Bikas vzw: BE32 2200 7878 0002, met als vermelding 'Van school naar school' of 'Vrienden van Paul en Carine'. Hartelijk dank!

Paul Beké, Carine Verleye

Bamboeverrekijker

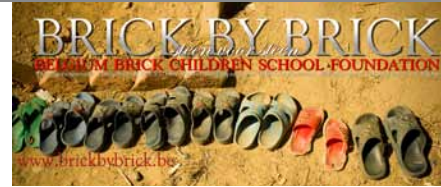

Bijna afgewerkt rekje

Bloemen op bamboe

ONZE PROJECTEN

THE BELGIAN BRICK CHILDREN SCHOOL FOUNDATION

DE ZOMERKLASSEN

In de Brick Children School en in de zeven satellietklasjes rond de steenbakkerijen van Bhaktapur waren de zomerklasjes weer een groot succes. Meer dan 175 kinderen volgden er de extra lessen, de knutsel- en naaicursussen. Verschillende leerkrachten uit de satellietklassen kregen van het vaste Kopila Nepa team extra bijscholing. In dat verband wordt er gedacht om in de Brick Children School een extra initiatief op te starten, maar daarover later meer in dit artikel.

Op de nationale 'Paddy day' (start van het nieuwe rijstseizoen, met name het planten van de rijst) hebben de kinderen van de school op de speelplaats rijst aangeplant.

Er werden twee zaterdagdagen na elkaar info namiddagen georganiseerd in verband met gezinsplanning en familiale kwesties. Een delicaat probleem binnen de gemeenschap in Nepal. Voor de ouders van de omliggende dorpen werd een info dag gehouden met als thema 'vers voedsel - zuiver drinkwater - ecologisch koken en hygiëne binnen het huisgezin'. In de naaiklassen hebben opnieuw 18 jonge dames hun diploma behaald.

HET NIEUWE SCHOOLJAAR 2019-2020 IN DE BRICK CHILDREN SCHOOL EN IN DE SATELLIETKLASJES

Ondertussen is het nieuwe schooljaar van start gegaan. Het Kopila Nepa team is al van begin oktober bezig met het bezoeken van de gezinnen die zich aan het installeren zijn rond de steenbakkerijen. Meer en meer ouders laten hun kinderen inschrijven. Voor de jongsten onder hen is dat meestal geen probleem. Het wordt moeilijker als het om oudere kinderen gaat, want die moeten meestal meewerken met de ouders. In totaal zijn momenteel al meer dan 60 kinderen ingeschreven in de Brick Children School en 150 kinderen in de satellietklasjes. Streetchild zou graag een achtste satellietklasje openen als er voldoende fondsen beschikbaar zijn. Onze Welshe partners ondersteunen de Brick Children School zoals voorheen. Ze staan in voor het betalen van de lonen van de leerkrachten en het onderwijsprogramma, de maaltijden in de Brick Children School en het loon van de nachtwaker. Ook in het Cerebral Palsy Centrum, geïntegreerd in de Brick Children School, wordt aan uitbreiding gedacht. Er zouden nu elke dag 5

à 6 kinderen samen met hun moeders kunnen opgevangen worden en een behandeling krijgen. Daarvoor zal BBSCF een deeltijdse helper financieren die mee de opvang zal verzorgen.

De Belgium Brick Children School Foundation zal voor het schooljaar 2019-2020 een budget van 12 000 euro kunnen voorzien. Dat bedrag is onder meer bestemd voor de huur van de grond voor het hele complex, de lonen van de medische staf, een leerkracht en een helper. BBSCF zal ook instaan voor het onderhoud van de gebouwen, we voorzien hiervoor een jaarbudget van 1500 euro. Wat ons garandeert dat de gebouwen in optimale conditie blijven en er altijd budget is om de nodige en dringende herstellingen te realiseren. BBSCF neemt ook de jaarlijkse kost voor het abonnement op het internet en het jaarlijkse waterverbruik voor haar rekening. Voor de uitbreiding van de naaiklassen en het materiaal voorziet BBSCF een jaarbudget van 1000 euro.

MEETING KOPILA NEPA COÖRDINATOREN - WELSHE TRUSTEES EN BBSCF IN LEUVEN

De coördinatoren van de NGO Kopila Nepa, Anita en Bimal Shrestha, waren in oktober op uitnodiging van hun zoon Xitis, die in Leuven studeerde en er nu ook werkt, aanwezig op een aantal vergaderingen met onze Welshe partners en de vertegenwoordigers en stichters van de BBSCF.

Onze Welshe vrienden Sue en Phil Miller (beide gepensioneerde leerkrachten) uit Wrexham in Wales, konden op de vergaderingen hun sponsoring voor dit jaar bevestigen. Ook in de UK dalen overal de budgetten wat betreft duurzame projecten in het zuiden. De Welshe trustees kampen met dezelfde problemen als overal, namelijk dalende inkomsten en het meest markante, de veroudering van de leden. Er vallen meer leden weg dan er nieuwe bijkomen. Vooral de verjonging binnen hun organisatie is meer dan problematisch. Maar dat is hier niet anders, we zijn dringend toe aan verjonging willen we voor de toekomst projecten binnen BIKAS en BBSCF blijven realiseren. Een thema om eens grondig rond te brainstormen. Ook binnen de adviesraden van de gemeenten met name de GROS en Wereldraden is dit een urgent aandachtspunt.

Op de meeting werd ook weer eens pijnlijk duidelijk dat de overheid in Nepal nog steeds geen aandacht heeft voor de dalende, een bevolkingsgroep die in hun ogen niet meer dan 'nobodies' zijn. Mensen die jaarlijks vanuit de heuvels van de Himalaya als seizoenarbeiders komen werken in de steenbakkerijen. Vanuit de overheid wil men voor deze mensen en hun kinderen geen enkele voorziening organiseren, laat staan onderwijs. Zonder de collectieve samenwerking en de inspanning van het Kopila Nepa team, de Welshe Trustees, BBSCF werkzaam als 4e pijler onder de koepel van BIKAS zouden deze kinderen anno 2020 nog steeds geen onderwijs krijgen. Met de 'Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen' van de VN als leidraad zullen we samen het project 'Brick by Brick' blijven ondersteunen en via UNESCO rapporteren over deze discriminerende toestand binnen de Nepalese maatschappij.

ONZE PROJECTEN

Het Cerebral Palsy Centrum heeft, naast de vijf dagelijks te behandelen kinderen, bijkomende inspanningen gedaan om de huisbezoeken van de dokter en medische staf op te trekken. Van de elf kinderen die ingeschreven zijn voor het dagcentrum aan de Brick Children School komen er gemiddeld dagelijks vier moeders samen met hun kinderen naar de therapie. Dat is ook het maximum dat per dag het medische team aan kan. Met een bijkomende helpende hand, die vanaf dit schooljaar zal voorzien worden, kan het aantal wellicht opgetrokken worden tot vijf à zes kinderen per dag.

Er werd in het Cerebral Palsy Centrum ook een extra info dag georganiseerd in verband met het omgaan met kinderen en volwassenen met een beperking. De medische staf van het Cerebral Palsy Centrum in de Brick Children School kreeg daarbij de steun van het Centrum 'Self Help Group Cerebral Palsy' uit Latlipur.

HET KOPILA NEPA KNOWLEDGE CENTRE OF HET KENNISCENTRUM

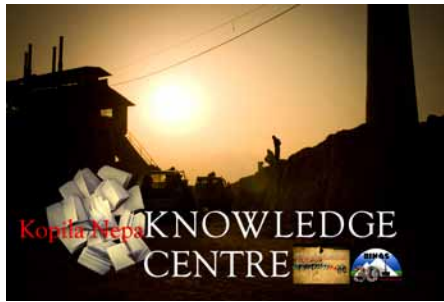
Het Kopila Nepa team van de Brick Children School organiseerde voor de leerkrachten van de zeven satellietklassen en voor enkele leerkrachten uit de omliggende dorpen met overheidsscholen een studiedag in verband met onderwijs op niveau en 'education for all'. Een belangrijk thema was gelijkheid, zowel gender als kaste systeem.

Bij de BBCSF werd een aantal jaren geleden al een campagne gevoerd betreffende kennisoverdracht en onderwijs voor iedereen. Jongeren die in de steenbakkerijen werken en leven hebben ook recht op onderwijs. Education for All!

In dat verband werd op de meeting met de coördinatoren van Kopila Nepa, de Welse trustee en BBCSF een nieuw initiatief gelanceerd. De oprichting van een bescheiden kenniscentrum. Een plaats waar leerkrachten kennis kunnen uitwisselen, zich kunnen documenteren en opleiding kunnen volgen. In een eerste fase gaat het om de overdracht van kennis wat onderwijs betreft. In een latere fase kan het uitbreiden naar overdracht van kennis met het oog op bijvoorbeeld gezondheidszorg, cultuur, ecologie en duurzaamheid. De duurzame ontwikkelingsdoelstellingen vormen ook hier de basis om die overdracht van kennis te structureren. In verband met de opleiding van leerkrachten is een mogelijke samenwerking met het Centre for Education Policies and Practices, CEPP, een te volgen weg. De plaatselijke vertegenwoordigers van CEPP, Teeka Bhatarai en de vertegenwoordigers van Kopila Nepa, Anita en Bimal Shrestha zullen dit samen verder uitwerken. De Belgische coördinatoren van CEPP, Carine Verleye en Paul Beké, zullen in januari 2020 een aantal dagen binnen hun druk programma, dat ze willen realiseren in de scholen in de Terai regio, reserveren voor de Brick Children School en het Cerebral Palsy Centrum. Hun overdracht van kennis is van zeer groot belang voor de leerkrachten van de Brick Children School en voor de medische staf van het Cerebral Palsy Centrum. Samen met het Kopila Nepa team zullen ze ook de werking van een dergelijk kenniscentrum verder bespreken.

Brick jongeren education for all

Knowlegde centrum

Het verhaal van een gewezen Cerebral Palsy patiënt, die verlamd is aan één arm en nu 31 jaar oud is, werkt inspirerend voor de oprichting van dat kenniscentrum. De man volgt een opleiding als kunstschilder. Maar de kennis over de techniek van de schilderkunst ontbreekt, omdat er in Nepal nagenoeg geen traditionele schildertechniek bestaat en men niet beschikt over de nodige technische en inhoudelijke achtergrondinformatie. Via BBCSF werden een aantal naslagwerken over de techniek van de schilderkunst geschonken aan Kopila Nepa. Men zal die boeken ter beschikking stellen van geïnteresseerden en daar over communiceren. Een bescheiden bibliotheek oprichten in de Brick Children School is een eerste aanzet om te starten met dat kenniscentrum.

Voor de START-UP van het Kopila Nepa KNOWLEDGE centrum voorziet de Belgium Brick Children School Foundation, BBCSF, een budget van 3000 euro. In de loop van de maanden januari en februari 2020 en na de gesprekken in Nepal, tussen de CEPP vertegenwoordigers en het Kopila Nepa team zullen deze budgetten worden toegekend aan de voorgestelde deelprojecten. Bijvoorbeeld voor opleiding, educatief materiaal, een bibliotheek, enz...

Om te eindigen hebben we nog een mooi en positief verhaal te melden vanuit Kathmandu. Toen we in 2010 voor het eerst kennis maakten met de Brick Children School en er de film Brick

ONZE PROJECTEN

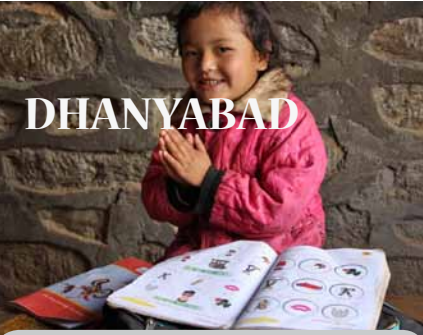
Amrita bachelor

by Brick draaiden, kwamen we in contact met de familie Koirala. Dilli was een maand lang onze chauffeur en fixer en werd uiteindelijk een goede vriend. Zo kwam we ook in contact met zijn familie. Dilli en zijn vrouw Lila hebben twee eigen kinderen. Amrita en Amrit, toen 11 en 10 jaar oud. Shila, hun geadopteerde dochter was toen 16 en was één van de hoofdpersonages in de film.

De familie had het in die tijd financieel erg moeilijk en er was de voortdurende onzekerheid of de kinderen later wel verder zouden kunnen studeren. Van onze kant zijn we blijven aandringen om hen verder te laten studeren. Vader Dilli begreep dat onze kleine steun, die we enkele jaren na elkaar aan het gezin konden geven, niet voldoende was en dat die vooral inhoudelijk belangrijk was. Uiteindelijk besloot Dilli in 2014 om naar de VS te gaan om er te gaan werken voor zijn gezin. Nu tien jaar later werkt Shila in een hospitaal in Kathmandu. Amrit, de jongste begint aan zijn tweede jaar High School en Amrita heeft eind september haar bachelor diploma behaald aan de Universiteit van Kathmandu. Wellicht gaat ze verder voor een master in Kathmandu of in Londen.

'Education for All' zit in dit verhaal mooi vervat. Dat een financiële ondersteuning noodzakelijk is, staat buiten kijf maar even belangrijk is het om de ouders en de jonge mensen te overtuigen dat onderwijs de enige weg is naar een beter bestaan en een mooie toekomst.

Brick Children School en het Cerebral Palsy Centrum steunen kan door een overschrijving te maken op het BIKAS rekeningnummer BE32 2200 7878 0002 met vermelding van Brick by Brick, Steen voor Steen of BBCSF.

DHANYABAD

BEDANKT, DHANYABAD!

- Stichting Olm, Nederland: 1000 euro voor het waterproject Manjuwa
- Stad Deinze: 1000 euro ten gunste van BBCSF
- Gemeentebestuur Lille: 1900 euro
- Vandersanden Steenfabrieken NV: 3000 euro voor het Haku project
- Pater Roosefonds vzw: 3000 euro ten voordele van het Jo Logghe Noodfonds
- Wereldraad Kortenen: 581 euro voor deelname aan de solidariteitsveiling, ten gunste van BBCSF

BABYWEEGSCHAALTJES KRIJGEN EEN TWEDE LEVEN IN NEPAL

Lieve, die jaren in Brussel bij Kind en Gezin werkte, liet weten dat ze twee babyweegschaaltjes ter beschikking had. De weegschaaltjes werden goed ingepakt en mochten samen met onze voorzitter Betty mee op reis naar Nepal. De ene weegschaal werd afgegeven in de hulppost van Mane Goan waar het Jo Logghe Noodfonds met het Mane Vigur waterproject actief is. Het andere nam Betty in haar dagrugzak mee naar Thulo Haku om het daar in de hulppost af te geven. Een mooi voorbeeld hoe men materiaal een tweede leven kan geven.

DHANYABAD

EEN WELGEMEENDE DANKJEWEL VANWEGE BBCSF

Van het stadsbestuur en de GROS Deinze ontving BBCSF een subsidie van 1000 euro. Door de gemeente Lubbeek en de GROS werd een subsidie voor de BBCSF goedgekeurd van 1.138,46 euro. De vrijwilligers van de BBCSF, het Kopila Nepa team en de Brick en Cerebral Palsy kinderen zijn hier bijzonder dankbaar voor.

VUB STEUNT DE SCHOOL VAN HAKU BESI MET EEN PROJECTOR.

Het schoolhoofd van Haku Besi had al geregeld gevraagd om een projector die in zijn school kon gebruikt worden. Omer, onze webmaster, sprak hierover zijn vroegere collega's van de VUB Faculteit Ingenieurswetenschappen aan. Zij zochten en vonden een projector die in een vorig leven zijn diensten aan de VUB bewezen had en die nu een tweede leven krijgt in Nepal. Het lesniveau zal van een andere orde zijn dan aan de VUB maar de projector zal in Haku Besi met minstens evenveel plezier gebruikt worden. Op de foto zie je de schoolhoofden van Haku Besi en van Thulo Haku terwijl ze de projector uittesten. Bedankt VUB Faculteit Ingenieurswetenschappen voor jullie gift!

BIKAS ACTIEF

PANELGESPREK

Wereldwinkel Mariakerke (bij Gent) organiseert tijdens het weekend van 7 en 8 december een Oxfam geschenkenbeurs. Zaterdagavond wordt ook de film 'White Sun' vertoond, een prent van de Nepalese regisseur Deepak Rauniyar waarin hij de complexe recente geschiedenis van Nepal verpakt in een meeslepende parabel. De film wordt voorafgegaan door een panelgesprek met organisaties die zich inzetten voor Nepal, met name Bikas vzw, Chautaara vzw, vzw Rasuwa en Yak & Yeti. Carine Verleye en Paul Beké vertegenwoordigen Bikas en CEPP.

Zaterdag 7 december om 20 uur
Kasteeldomein ter Beken, Beekstraat 1 in
9030 Mariakerke
Inkom 6 euro

De geschenkenbeurs vindt plaats op zaterdag 7 en zondag 8 december telkens van 10 tot 18 uur op dezelfde locatie. De inkom is gratis.

ReisMarkt
REIZIGERS INFORMEREN REIZIGERS
15 maart 2020
Stadshallen Brugge 10u > 18u
tips van > 200 ervaren reizigers
reismarkt-brugge.be

Ontbijten voor Manjuwa
Zondag 15 maart vanaf 8.30 uur
Ontmoetingscentrum De Djoelen,
Steenweg op Mol 3 te Oud-Turnhout

Spijtig gerong kan niet iedereen op het ontbijt van 15 maart aanwezig zijn. Maar het is altijd mogelijk om een steentje bij te dragen. Je kan dit steentje op volgende rekening BE32 2200 7878 0002 starten op naam van Bikas Associatie vzw. Om administratieve redens gelieve bij de mededeling Khandbari school te zetten. Fiscaal attest vanaf 40 euro.

Groeten van ons

ONTBIJTEN VOOR MANJUWA

Zoals je al kon lezen onder de rubriek 'Onze projecten' wordt er voorlopig niet voort gewerkt aan de verdere uitbreiding van de Khandbari school. Omdat José en Guy moeilijk kunnen stilzitten, gaan ze zich nu inzetten voor het Manjuwa waterproject. Om al een beginkapitaal bijeen te brengen, breien ze verder aan de succesreeks 'ontbijtbuffetten'. Details vind je op de bijgevoegde affiche. Wie niet kan komen mee ontbijten maar toch de inzet van José en Guy én het waterproject een warm hart toedraagt, kan een gift storten op BE32 2200 7878 0002 van Bikas vzw. Gelieve omwille van administratieve redenen als vermelding 'Khandbari school' te schrijven. Vanaf 40 euro krijg je een fiscaal attest.

Wees er bij op zondag 15 maart 2020 vanaf 8.30 uur in Ontmoetingscentrum De Djoelen, Steenweg op Mol 3 in Oud-Turnhout.

WANDELREIZEN
SPECIALIST IN NEPAL
ANDERS REIZEN
in groep
individueel op maat
ANDERSREIZEN.BE/NEPAL

GESCHENKENBEURS GIERLE

Samen met vele andere organisaties die het goede doel en de derde wereld een warm hart toedragen, vind je ook Bikas tussen de standhouders. Bikas biedt huisgemaakte lekkernijen aan zoals negen verschillende confituren in keramische potjes met handgemaakte deksels. Andere potjes zijn gevuld met huisbereide eendenpaté. Ook ambachtelijke pralines uit eigen keuken, textiel uit Nepal en educatieve hebbedingetjes worden te koop aangeboden naast de Nepalkalenders 2020. Deze stand is een coöperatie tussen meerdere Bikas bestuurders en sympathisanten die zorgen voor de invulling ervan. De opbrengst van deze stand gaat naar het Manjuwa waterproject.

Naast een bezoekje aan de diverse standen kan je er ook terecht voor een hapje en een drankje. Zondagmiddag tot 14 uur kan je voor 18 euro een lekker middagmaal krijgen. Reserveren is niet nodig. De toegang is gratis en de opbrengst wordt verdeeld onder de deelnemende organisaties.

De geschenkenbeurs heeft plaats op zaterdag 7 december van 13 tot 18 uur en op zondag 8 december van 10 tot 18 uur in de parochiezaal Sint-Jan, De Nefstraat 19 in 2275 Gierle (Lille). Het is een organisatie van KWB Gierle.

TELEX

MUSIC FOR LIFE EN DE WARMSTE WEEK

Vorig jaar nam het Bikas-Haku project voor de tweede keer deel aan Music for Life van Studio Brussel. Music for Life is er dit jaar van 18 tot 24 december.

In deze week voor Kerstmis worden over het hele land talrijke acties georganiseerd ten voordele van honderden goede doelen. Ook in 2019 is Haku ingeschreven. Misschien houd jij wel een wafelenbak of loop je een warmathon mee ... om zo geld in te zamelen voor ons Haku project.

De week voor Kerstmis wordt ook dit jaar opnieuw de Warmste Week van het jaar.

dewarmsteweek.stubru.be

2020 KOMT ER AAN

Bikas Oud-Turnhout laat weten dat de kalenders 2020 gedrukt zijn en de opbrengst hiervan gaat naar de school in Khandbari.

Dankzij Bikas vriend en sympathisant Wim zijn het ook dit jaar weer prachtexemplaren geworden. Na de betaling van 15 euro (+ verzendingskosten) worden ze per post opgestuurd. Niet vergeten het adres er bij te zetten waar de kalender naar toe moet. Betalen kan je via de rekening BE86 7390 1850 2850 op naam van Bikas Nepal, zet er bij 'kalender'.

Meer info: bikasnepal@outlook.be

REDACTIE

De redactie van het BIKAS tijdschrift is in handen van Irene Van Driessche, bestuurslid Bikas. Je kan haar mailen en info toesturen op haar e-mail adres irene@bikas.be. Alle info over acties ten voordele van Bikas en Nepal zijn welkom. Ook reiservaringen en -tips, interessante weetjes...

WEG MET WEGWERPPLASTIC OP DE MOUNT EVEREST

Het is gedaan met wegwerpplastic in de regio rond en op de Everest, ook bekend als de grootste afvalberg. De tienduizenden bezoekers laten jaarlijks hun sporen na. Na hun zware tocht naar de top laten de klimmers meestal hun afval achter. Eerder dit jaar werd er maar liefst 11 ton rommel verzameld op de berg. Wegwerpplastic zoals frisdrankflessen is niet langer meer welkom in de regio. Een uitzondering maken de plastic flessen water, hierover wordt nog overlegd. Het nieuwe verbod gaat in vanaf januari 2020. De strafmaat is nog niet gekend.

NOG MEER ECONOMISCH TOENADERING TUSSEN NEPAL EN CHINA

Er komt een nieuwe spoorwegverbinding tussen Kathmandu en Tibet. Daarvoor hebben China en Nepal een akkoord getekend. Er zal tussen Kathmandu en de Chinese grens ook een nieuwe autoweg komen, met een tunnel van 28 km. Dit project moet toelaten om nieuwe handelsroutes te creëren met de rest van Azië en Europa. Nepal probeert al enkele jaren de banden met China te versterken. Nadat India met grensblokkades zijn ongenoegen uitte over een aantal paragrafen uit de nieuwe Nepalese grondwet, besliste de Nepalese regering zijn vroegere handelspartner op een zijspoor te zetten. De handel tussen China en Nepal wordt echter bemoedigd door de natuurlijke barrière van de Himalaya. Hierdoor vertegenwoordigt China amper 13 procent van de Nepalese import terwijl Nepal voor twee derde van zijn invoer van India afhankelijk is.

NEPALEES BEKLIMT 14 HOOGSTE TOPPEN IN ZES MAANDEN

"Opdracht volbracht", zei de 36-jarige Nirmal Purja, toen hij eind oktober op de top van de Shishapangma in Tibet stond. Zijn doel was alle bergen ter wereld die hoger zijn dan 8 000 meter te beklimmen in een recordtijd. Hij slaagde cum laude. Op 23 april stond hij op de Annapurna in Nepal. In mei volgden de Dhaulagiri, de Kanchenjunga, de Everest, de Lhotse en de Makalu. In Pakistan volgden de achtduizenders Nanga Parbat, Gasherbrum I, Gasherbrum II, K2 en de Broad Peak. Terug in Nepal beklom hij de Cho Oyu en de Manaslu. Nooit eerder beklom iemand de veertien hoogste bergen zo snel. Het vorige record zou op naam staan van de Zuid-Koreaan Kim Chang-ho. Hij zou er zeven jaar, tien maanden en zes dagen over gedaan hebben. De prestatie van Purja is indrukwekkend. Deze bergen beklimmen in een zo korte periode is uitermate uitzonderlijk omdat de weersomstandigheden niet altijd gunstig zijn om een beklimming tot een goed einde te brengen. Purja, die diende in het Britse leger, was ook de man die in mei de indrukwekkende foto van een wachtrij aan de top van de Mount Everest postte.

CHINESE PRESIDENT BEZOCHT NEPAL

Half oktober bezocht een Chinese leider voor het eerst in 23 jaar Nepal. China haalde de afgelopen jaren de banden met Nepal flink aan. Miljoenen euro's werden reeds gepompt in de aanleg van wegen en waterkrachtcentrales. Tegelijkertijd greep Xi zijn tweedaags bezoek aan om tegenstanders van het regime

*TELEX*TELEX*TELEX*

te waarschuwen. Hij beloofde separatisten 'in de pan te hakken'. In Nepal wonen zowat 20 000 Tibetanen, maar de huidige Nepalese regering treedt hard op tegen de protesten van de Tibetaanse onafhankelijkheidsstrijders. Het was duidelijk dat Xi Jinping ook naar Hongkong verwees waar al maandenlang zwaar protest heerst tegen de door Peking aangestelde regering.

BELGIAN TORNADOS TRAINEN OP HET DAK VAN DE WERELD

De Belgische estafette mannen van de 4x400 meter klommen naar het basiskamp van de Mount Everest om geld in te zamelen voor het goede doel, meer bepaald voor SOS Kinderdorpen. Begin november kwamen Jonathan en Kevin Borlée, Robin Vanderbenden, Julien Watrin, Jonathan Sacoor en hun coach Jacques Borlée aan in het kamp, dat na een tocht van meer dan tien dagen door de Himalaya. Dit alles maakt deel uit van het trainingsprogramma ter voorbereiding op de Olympische Spelen van 2020 in Tokio waar ze voluit voor een medaille willen gaan. De loodzware trekking hakte echter zwaar in op Jonathan Borlée die onwel werd en zuurstof kreeg toegediend. Hij werd per helikopter geëvacueerd naar Kathmandu.

ZOON VAN ROWAN ATKINSON IN DE LEER BIJ DE GURKHA'S

Ben Atkinson treedt niet in de voetsporen van zijn vader. De zoon van de komiek Rowan 'Mr. Bear' Atkinson verbleef tien weken in

Nepal waar hij werd getraind in het leger voor zijn rol als Gurkha officier in zijn nieuwe film. Hij werd ook ingewijd in de lokale cultuur en moest hij de Nepalese taal onder de knie krijgen. Make-up artiest Sunetra Sastry zorgt voor de Nepalese trekken van de acteur. De Gurjha Brigade Association bericht dat "luitenant Atkinson de taal snel oppakt," en ook dat de charmante Ben de aandacht trok van de plaatselijke bevolking. Dat hij de Nepalese dansbewegingen leerde, maakte eveneens veel indruk. De Gurkha's maken sinds 1815 deel uit van het Britse leger en ze staan bekend om hun moed en onverschrokkenheid. De gevreesde militairen vochten mee in de twee wereldoorlogen. Ze waren ook actief tijdens de Falkland-crisis en in de Golfoorlog, in Kosovo en Oost-Timor.

MAN GEDOOD DOOR WILDE OLIFANT

In de buurt van het Shuklapata National Park in het Kanchanpur district werd half oktober een 65-jarige man gedood bij een aanval van een wilde olifant. Ook in juli werd een man gedood door een wilde olifant in de buurt van een beschermd gebied. Volgens WWF ontstaan de conflicten tussen olifanten en mensen door de achteruitgang van hun habitat. Steeds meer van het woongebied van de dieren wordt ingenomen door de mens waardoor ze een tekort aan voedsel krijgen. Honger drijft hen naar de mensenwereld waar ze dikwijls op gewelddadige wijze worden verjaagd. Dit brengt agressie teweeg waardoor de olifanten in de verdediging gaan met de nodige gevolgen van dien.

ANG TSHERING SHERPA & JO LOGGHE...
+45 jaar ervaring!
 MET ZOON DAWA STEVEN SHERPA, BERGEBKLIMMER
 EVEREST, LHOTSE, CHO OYU, GREAT HIMALAYA TRAIL

NEPAL - TIBET - BHUTAN - SIKKIM
 • RONDREIZEN • TREKKING • RAFTING • SAFARI • HOTELRESERVATIE • VLIEGTUIGBOEKINGEN • EXPEDITIES

ASIAN TREKKING
 Est. 1982

P.O. Box 3022 Thamel, Kathmandu, Nepal
 Phone: 00977 (1) 4424249 / Fax: 00977 (1) 4411878
 E-mail: info@asian-trekking.com / www.asian-trekking.com

Contactadres en info:
 Astridlaan 39, 8310 Assebroek
 Email: astrek@scarlet.be / Tel: 0473 32 65 87

Met droefenis in het hart moeten wij het overlijden van Marie-Jane Cohrs meedelen. Marie-Jane was jarenlang bestuurslid van Bikas. Ondanks haar eerbiedwaardige leeftijd bleef zij zich inzetten voor de allerarmsten, ook in Nepal. Vorig jaar mochten we haar in september tijdens de Kampo Mundo in Leopoldsburg nog in de spreekwoordelijke bloemetjes zetten voor haar jarenlange inzet voor Bikas. Marie-Jane werd geboren in Leopoldsburg op 21 februari 1925, ze overleed in Luik op 8 november 2019. Namens het voltallige Bikas bestuur en de vele sympathisanten die Marie-Jane gekend hebben, bieden we de familie en vrienden van Marie-Jane ons oprecht medeleven aan. We zullen haar warme persoonlijkheid en spontane innemende glimlach missen.

NEPALKALENDER 2020

Ook voor 2020 hebben we weer een mooie en praktische wandkalender gemaakt. Met dank aan de fotografen Els, Dirk, Davy, Lieve en Erwin voor de prachtige foto's en met dank aan Dirk voor het zet- en drukwerk.

Voor 15 euro (+ verzendingskosten) geniet je een jaar lang van deze mooie Nepalfoto's en steun je mee het Haku project. Met de opbrengst van vorig jaar konden we de toiletten van de school in Sano Haku bouwen. Ook nu hopen we op een goede verkoop wat welgekomen is voor de schoolbouw in Thulo Haku. (zie artikel op pagina's 3, 4 en 5 en op de website).

Wil jij graag zo'n kalender voor jezelf of om als geschenk te geven, stuur dan een mailtje met je gegevens naar betty@bikas.be. Wij zorgen er dan voor dat de kalenders op de juiste plaats terecht komen.

[HTTPS://WWW.BIKAS.ORG/](https://www.bikas.org/)

Onze webmaster Omer D'Hondt is ondertussen volop bezig om onze website volledig drielijngedrukt te maken. Heb je suggesties? Mail ze dan door naar omer@bikas.be.

BIKAS

FOCUS OP NEPAL

DRIEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT VOOR ONTWIKKELINGSSAMENWERKING IN NEPAL
'BIKAS' ASSOCIATION VZW

colofon

Vol.30, n°4 - oktober / november / december 2019 – Afgiftekantoor: GENT-X Erkenning : P206908

Steun: 15 EURO op rekening **BE32 2200 7878 0002** op naam van Bikas Association vzw. (fiscaal attest voor giften vanaf 40 EURO)
Verantwoordelijke uitgever: Irene Van Driessche, Bresserdijk 9, 2400 Mol, irene@bikas.be **Secretariaat:** Karel Arets, Doolstraat 36, 2275 Gierle, België (alle briefwisseling op dit adres)- tel. 014 55 27 84 - info@bikas.be - www.bikas.be - Ondernemingsnummer Bikas 476 058 875 - Ook een franstalige Bikas is verkrijgbaar, vraag informatie op het secretariaat - Opmaak en druk: www.dewrikker.be

'Bikas' is het Nepalese woord voor 'ontwikkeling'